

અનુપમની હે અમૃતધારા...!

~ સદ્ગુરુ સાધુ પરમ પૂજ્ય અશ્વિનદાદા

નૂતનવર્ષ મંગલમિલન સભામાં આશીર્વાદન,
૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૫, તપોભૂમિ બ્રહ્મજ્યોતિ, મોગરી

સર્વને નવા વર્ષની મંગલ પ્રભાતના ભાવભર્યા વંદન સાથે જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !

આપણે જ્યારે શાંતિ મંત્ર બોલીએ છીએ ત્યારે ત્રણ વખત છેલ્લે ‘ૐ શાંતિ : શાંતિ : શાંતિ :’ એમ બોલવામાં આવે છે. આપણી ઋષિ સંસ્કૃતિએ, આપણા ગુરુજનોએ સર્વ પ્રકારની શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા માટેનો માર્ગ પોતે જીવી, આચરીને આપણને બતાવ્યો છે, નિર્દેશ્યો છે કે, આ માર્ગે ચાલો. વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨નું નવું વર્ષ શરૂ થાય છે ત્યારે આપણે સર્વે શ્રી પ્રભુના ચરણે, શ્રી ગુરુના ચરણે પ્રાર્થના કરીએ કે, અમારા સમગ્ર તંત્રમાં સર્વ પ્રકારની શાંતિ, સમતા અને આનંદ પ્રગટે.

આજે નવા વર્ષનો પહેલો દિવસ ! વહેલી સવારે બધાં વહેલા ઊઠી, વહેલા નહાઈ-ઘોઈ તૈયાર થઈ, શ્રી ઠાકોરજીનાં દર્શન કરવા માટે અને અરસપરસ એકબીજાંનું અભિવાદન કરવા માટે પ્રેમપૂર્વક તૈયાર થઈ ગયાં. આપણી પરંપરા પ્રમાણે વડીલોને, ગુરુજનોને આદર આપીને, પ્રણામ કરીને, પ્રભુ એમના દ્વારા આપણને દર્શન અને આશીર્વાદ આપી રહ્યા છે તેવો ભાવ કરીને આપણે એકબીજાંને મળીએ છીએ અને પોતપોતાના સ્વધર્મ પ્રમાણેના પ્રણામ અને આદર પણ કરીએ છીએ. આ ભાવ ૩૬૫ દિવસ આપણા પોતાના તંત્રને વિશે રહે એવી મંગલ પ્રાર્થના કરીએ છીએ !

હું જ્યાં રહું છું ત્યાં મારા પરિવાર સાથેની મારી સુસંવાદિતા, સુમેળતા અને સુહૃદભાવ પણ જો વધે તો આ સંસાર મંગલમય બનવાનો છે. જેમ આજની આ મંગલમય પ્રભાતે આપણે મંગલમિલન

અને એકબીજાંને પ્રત્યે હર્ષ અને ઉદ્ધાસ પ્રગટ કરીએ છીએ - એ ભાવ આપણા રોજિંદા જીવનમાં પણ રહે. આપણા મંડળમાં પણ સુહૃદભાવ, સંગઠનભાવ, એકતા વધે અને આપણા ગુરુ માટેનો પ્રેમ ઉત્તરોત્તર, દિન-પ્રતિદિન વધતો રહે એવી પણ આપણે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

ગુરુદરિ સાહેબદાદાએ આપણને સર્વને જાગ્રત કર્યા કે, ‘ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરીએ તો અંતરમાં ટાકું રહે.’ ગઈ કાલે આપણે અનાદિ મૂળ અક્ષરમૂર્તિ શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની ગુણાતીત અવસ્થાની વાતો કરી. એવા ગુણાતીતભાવમાં આપણને સર્વને રહેતા કરવા માટેનો, એ સુખે આપણને સુખિયા કરવા માટેનો બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજ, યોગીજી મહારાજ અને વર્તમાનકાળે પ્રગટ ગુરુદરિએ પણ જે આજીવન પ્રયત્ન કર્યો છે, એની ફળશ્રુતિના પરિણામે આપણે આટલું કંઈક સાંભળતાં, સમજતાં થયાં છીએ અને હવે વર્તનમાં લાવવાની આપણી ભાવના પ્રગટી છે.

ગુરુદરિ સાહેબદાદાએ આપણને તનથી, મનથી, ધનથી સર્વપ્રકારે સુખી થવાના આશીર્વાદ તો વર્ષોવર્ષ આપ્યા જ છે. એના પરિણામે આપણે સૌ આપણા અંતરાત્માની સાક્ષીએ અને આપણા હૃદયના ઘબકારા ઉપર હાથ મૂકીને ખાતરીપૂર્વક કહી શકીએ કે, ખરેખર આપણે હતાં એના કરતાં પણ વધારે સુખિયાં થયાં છીએ અને એ ગુરુકૃપા, પ્રભુકૃપાનું પરિણામ છે ! પરંતુ મેં કહ્યું એમ, ક્રિયા કરતાં કરતાં ભજનનું અનુસંધાન રહેતું નથી, એટલે કે ભગવાનનું અનુસંધાન

રહેતું નથી અને ક્રિયાનું અનુસંધાન રહે છે, એટલે આપણે ક્રિયારૂપ થઈ જઈએ છીએ, ક્રિયામય બની જઈએ છીએ.

આપણી ભાવના છે ગુરુરૂપ દ્વારા ભગવાનરૂપ થવાની, પણ આપણો પ્રયત્ન કોઈ ને કોઈ ઠેકાણે ક્યાંક કાચો પડે છે, ક્યાંક ચૂકી જવાય છે. આજ્ઞામાં પણ પાછી તારતમ્યતા રાખીએ છીએ કે, આ નાની આજ્ઞા અને આ મોટી આજ્ઞા. નાની આજ્ઞા ના પાળીએ તો મોટી-મુખ્ય આજ્ઞા હોય એ પાળવી પડે. આ માનસિકતામાં જીવનારાં આપણને સૌને મૂર્તિરૂપ થવાનું-ક્રિયારૂપ નહિ થવાનું અને છતાંય ક્રિયા કરવાની. અને એનાથી અઘરી વાત ‘ભગવદ્ ગીતા’માં ભગવાન શ્રી કૃષ્ણએ અર્જુનને કહી કે, ‘ક્રિયા કર્યા પછીથી એના ફળની પણ આશા ને અપેક્ષા રાખવી નહીં.’-ત્યાં સુધીના આદર્શો આપણાં ધર્મશાસ્ત્રોએ આપણને આપ્યા છે.

‘ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરીએ’-એ પહેલી આજ્ઞા થઈ કે, ભજન કર્યા કરવું. આ ઉપરાંત, અઠવાડિક સત્સંગસભાની આજ્ઞા આપણને સર્વને કરવામાં આવી છે. વધારે નહીં તો ૩૦ મિનિટની પોતાના આત્મિક ઉત્થાન માટેની વ્યક્તિગત ધૂન કરવા માટેની પણ આજ્ઞા આપણને કરી છે. સર્વની સાથે સુમેળતા, સુહૃદભાવ, સંવાદિતા રાખીને ઘર, પરિવાર, વ્યવસાયથી આગળ વધીને સત્સંગનાં કાર્યો કરવાની શીખ પણ આપી છે.

વર્ષ પૂરું થઈ ગયું. એકાઉન્ટના ચોપડા બંધ થઈ ગયા. નવા વર્ષની મિતિ પાડી, પણ ગયા વર્ષની બાકી ઉઘરાણી ખેંચવાની તો બાકી જ રહી. ગયા વર્ષે આજ્ઞાપાલનમાં જે ક્યાશ અને ઢીલાશ રહી છે, આપણી રીતનું અર્થઘટન કરીને આપણી મસ્તીમાં આપણે જીવ્યાં છીએ અને એમાં ગુરુપ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવાની ચૂકી ગયાં છીએ-આ બધી બાબત આજે પડવાના દિવસે ચોપડાના પહેલા પાને બાકી ખેંચીએ.

ચોપડા બંધ કરી દીધા એટલે આપણે જૂની બધી ઉઘરાણી કંઈ માફ કરી દઈએ છીએ ? એ ઉઘરાણી જેટલી સજગતાથી આપણે યાદ રાખીએ છીએ, ભલે પાંચ દિવસ મુલૂતના સારા-શુભ નવા દિવસો છે એટલે ઉઘરાણી કરતા નથી, પણ છઠ્ઠી દુકાન વધાવીને શરૂ કરીશું એટલે દિવાળી પૂર્વે વદિ દશમ સુધીમાં જે માલ મોકલ્યો હતો એના પૈસા સુદિ દશમ સુધીમાં આવી જાય એની આપણે ઉઘરાણી કરીશું કે નહીં કરીએ ? એ જ પ્રમાણે ઘર-પરિવારનાં અને આપણા વ્યવસાયનાં કાર્યોને પણ આપણે ઘડીકનો વિરામ આપીને-જેને ‘રજા’ કહેવામાં આવે છે અને આ એક પ્રકારનો આપણા માટે બ્રેક છે કે જે ચીલાચાલુ અને રૂટિન રગશિયું જીવન આપણે જીવતાં હતાં એમાં બ્રેક મારીને, નવી ચેતના,

નવો વિચાર, નવો ઉમંગ અને નવા ઉત્સાહ સાથે બાકી રહી ગયેલું જે કંઈ પણ ઉધાર છે એને સજગતાથી જમામાં પરિવર્તિત કરવા માટેનો પ્રયત્ન કરીએ એ ખરેખરી વેપારી રીતિ છે અને સંસારને મંગલ બનાવવાની એ ખરેખરી રીત છે.

તો પહેલું આવ્યું ભજન-‘ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરો.’ ગુરુદરિ સાહેબદાદાએ સંસાર સંબંધી સઘળી ક્રિયાઓ, દેહ સંબંધી સઘળી ક્રિયાઓ અને દેહ સાથે જોડાયેલું ‘હું’ અને ‘મારું’-એની આ વાત આપણને સર્વને સાથે રાખીને સમજાવી છે કે, ‘ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરીએ તો અંતરમાં ટાઢું રહે.’ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ આપણને બહુ ટૂંકા શબ્દોના માધ્યમ દ્વારા બહુ જ ગહન અને બહુ જ ઊંચી પ્રાપ્તિનો માર્ગ બતાવી દીધો છે. જેમ વિદ્યાર્થીઓને નવું સત્ર શરૂ થાય એટલે એ સત્રનો અભ્યાસક્રમ આપવામાં આવે, એમ આ વર્ષના અભ્યાસક્રમ તરીકે ગુરુદરિ સાહેબદાદાએ નૂતનવર્ષના આશીર્વાદમાં સંન્યાસીઓને, સંસારીઓને-આપણને સૌનેય આ અભ્યાસ કરવાની વાત કરી છે.

આપણી માનવ સહજ પ્રકૃતિએ આપણને કોણિયો લેવાની જે રીતે ટેવ પાડી છે, તો ઊંઘમાંથી ઊઠીને પણ જો આપણે કોણિયો લઈએ તો તે નથી કપાળે જતો, નથી નાકે જતો કે નથી દાઢીએ જતો, સીધો બે હોઠની વચ્ચે આવે છે; એ જન્મજાત પડેલી આદત છે, અભ્યાસ છે. વ્યસની માણસ હોય, ચા, બીડી કે જે વ્યસન હોય તે, પણ વ્યસની માણસ જેમ વ્યસન કર્યા વગર રહી શકતો નથી, એમ ભજનિક પણ ભજન કર્યા વગર રહી શકતો નથી. એટલે હવે જ્યારે આપણે ભજન ભૂલી જઈએ છીએ એટલે કે ભગવાનને ભૂલી જઈએ છીએ તો આપણે એટલાં કાર્યાં છીએ એની આજે આપણે પ્રામાણિકતાથી કબૂલાત કરીએ. તો આજે આવી કબૂલાતનો પણ દિવસ છે.

આપણે નૂતન વર્ષે આ પણ સંકલ્પ કરવો છે. ગુરુદરિ સાહેબદાદાને આપણે આપણા ગુરુ તરીકે સ્વીકાર્યા છે, આપણા હૃદયમાં એમને પ્રેમ અને આદરપૂર્વક સ્થાન આપ્યું છે ત્યારે શિષ્ય તરીકેનો પણ આપણો એમની સાથેનો એવો સંબંધ અને સંવાદ હોવો જોઈએ. જેઓનું વાત્સલ્ય, પ્રેમ સહજ જ સૌની ઉપર ઢળે-વરસે છે, ખુશી અને પ્રેમથી જેમને મળવાનું મન થાય છે ને આનંદ થાય છે એવા આનંદમૂર્તિ ગુરુદરિ પરમ પૂજ્ય સાહેબજી મહારાજના આપણે ગુરુદર્શને આવીએ છીએ. ગુરુ આપણને મળે છે, આપણા ક્ષેમકુશળ પૂછે છે. વાત્સલ્યસહજ-જેમ માવતરને પોતાના સંતાન ઉપર વગર પ્રયત્ન સહજ અને સ્વાભાવિક પ્રેમ વરસે છે, એમ આપણી પર તેઓનું

વાત્સલ્ય વરસે છે. ગુરુનું, પ્રભુનું અને પરિવારમાં માતા-પિતાનું વાત્સલ્ય વહે છે તો સંતાન પણ સામે એમના માટેનું સુપાત્ર બની રહે એના માટેનો સંકલ્પ કરવાનો પણ આજનો શુભ અને મંગલ દિવસ છે. આપના એ પ્રેમને, એ આશીર્વાદને ઝીલવાને માટે અમે સુપાત્ર બની રહીએ, શિષ્ય બની રહીએ, સેવક અને દાસ બની રહીએ એવી પણ અમારી મંગલ પ્રાર્થના છે !

ગુરુદરિ બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજની આજ્ઞાથી અને જેઓની પ્રેરણા ને આશીર્વાદથી અમે આ હૃદય ભગવાં કરવાના માર્ગે પગલાં માંડ્યાં એ દાદુકાકા એમ કહેતા કે, ‘આપણે ૩૫%ના માર્ક્સથી પાસ થયેલાં છીએ તોય આપણને કૉલેજમાં એડમિશન મળી ગયું છે.’ જ્યાં કેવળ કૃપા અને અનુગ્રહ હોય, સર્વ જીવનું હિત થાય, રૂડું થાય, મંગલ થાય એવી જેમના હૃદયને વિશેથી ભાવના માત્ર વહેતી હોય, છલકાતી હોય; એમની કૃપામાં, એમની નિશ્રામાં આપણે આવી ગયાં તો બહુશી ગયાં ! એવી યોગીબાપાની કૃપા, એવી કાકાજી, પપ્પાજી, સોનાબાની કૃપા અને વર્તમાનકાળે આપણે ગુરુદરિ સાહેબદાદાની કૃપામાં આવી ગયાં તો આપણાં માટે વર્ષના ૩૬૫ દિવસ મંગલમય, આનંદમય અને શુભ બની રહે એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

ભગતજી મહારાજનું જીવનચરિત્ર આપણને આ વાતની સાક્ષી પૂરે છે. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પાસે ગુણાતીત બ્રહ્મજ્ઞાન ઘણું હતું. જ્યારે ભગતજી મહારાજે પ્રાર્થના કરી ત્યારે ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પ્રથમ તો એમ કહે છે કે, ‘એ પ્રસન્નતાની વાત તો જુદી છે.’ ત્યારે ભગતજી મહારાજ કહે છે કે, ‘એ પ્રસન્નતા મારે પ્રાપ્ત કરવી હોય તો ગુરુદેવ મને કહો કે હું શું કરું ?’ અને ભગતજી મહારાજ મરણિયા થયા, સામી છાતીના લીધા અને ગુરુના વચને ચૂરચૂર ને ટુકટુક થઈ ગયા ! પોતાપણના ભાવનું સમગ્રપણે અસ્તિત્વ વિસર્જિત કરીને સર્વની અંદર મારા પ્રભુ જ પ્રેરી રહ્યા છે, મારા પ્રભુ જ કરી રહ્યા છે તેવો ભાવ એમણે પોતાના શિષ્યભાવની સાથે દઢતાથી કર્યો. અને ત્યારે એક ગુણીને બદલે બે ગુણી ખભે ચઢાવનાર સાધુનો અવગુણ લેવાને બદલે એમણે ગુણ લીધો કે, મને એક ફેરામાં બે ફેરાના પુણ્યની કમાણી કરવામાં તેઓ મદદરૂપ થાય છે - આ ભગતજી મહારાજ હતા !

બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજે કૃપા કરીને આપણને સૌનેય જેમના સાંનિધ્યનું સુખ સુલભ કરી આપ્યું એવા ગુરુદરિ સાહેબદાદાના શ્રીચરણોમાં નવા વર્ષે મંગલ પ્રાર્થના કરું છું કે, જેટલું જાણીએ છીએ, જેટલું સમજીએ છીએ, જેટલો બીજાને સમજાવવાનો આગ્રહ રાખીએ

છીએ, એની સાથે સાથે સ્વાધ્યાય માટે ‘ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરીએ તો અંતરમાં ટાઢું રહે’ એ અમારો સિલેબસ છે. અને અંતરને કાયમ ટાઢું રાખવા માટે પણ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ બહુ સુંદર વાત સમજાવી છે કે, ‘અંતર ટાઢું રહે અને ઘગી ના જાય એના બે ઉપાય છે. તેમાં પહેલો ઉપાય સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... એમ ભજન કરવું.’ ‘ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરે તો અંતર ટાઢું રહે’ અને ‘અંતર ઘગી જાય તો તેને ટાઢું કરવા માટે પણ સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... ભજન કરે’; આ સુંદર ગણિત છે ને આ આપણો સુંદર સિલેબસ છે !

એવા ભજનિક ના થવાયું અને ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા પણ ના થઈ અને ક્રિયારૂપ થઈ ગયાં એટલે એનાં લેખાંજોખાં થયાં, લાભ-ગેરલાભ, ફાયદો-ગેરફાયદો બધાં જ કેલ્ક્યુલેશન થયાં; તો બીજો રસ્તો બતાવ્યો કે, ‘કર્તા-હર્તા પ્રભુ છે, તેઓ જે કરતા હશે તે ઠીક જ કરતા હશે.’ કારણ કે, દાસના દુશ્મન હરિ કે દી હોય નહીં. અને હું એમનો દાસ છું, એમનો સેવક છું, એમનો શિષ્ય છું તો તેઓ દ્વારા મારી આજુબાજુનાં સમય, સંજોગો, પરિસ્થિતિમાં જે કંઈ પણ થઈ રહ્યું છે એ મારા હિતને માટે, મારા રૂડાને માટે, મારા ઘડતરને માટે તેઓ કરી-કરાવી રહ્યા છે તેમ માનવું. અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાનો આ પાયાનો સિદ્ધાંત છે કે, પ્રભુ કર્તા-હર્તા છે. એટલે જ્યારે ક્રિયારૂપ થઈને કાર્ય કરીએ તો કર્તાપણાનો ભાવ આવે, પણ મૂર્તિના અનુસંધાન સાથે એમણે સોંપેલી ક્રિયા કરીએ તો મૂર્તિરૂપ થવાય. આવો ઉત્તમ સ્વાધ્યાય ગુરુદરિ સાહેબદાદાએ આપણને આ વર્ષે આપ્યો છે.

તેથી પહેરીએ-ઓઢીએ, નાચીએ-કૂદીએ, હરીએ-ફરીએ, આનંદ-પ્રમોદ કરીએ; પણ મારા ગુરુ રાજ થાય, મારા પ્રભુ રાજ થાય એમાં જ મારો રાજપો છે. અને જેનાથી તેઓ રાજ નથી, પ્રસન્ન નથી અને જેનાથી એમની કૃપા મારા પર વરસવાની નથી - એવું મારાથી કદી ના વિચારાય, વાણીના માધ્યમ દ્વારા કદી ના બોલાય કે મારા જીવન વ્યવહાર દ્વારા એવું કદી ના કરાય એ આપણી આધ્યાત્મિક પવિત્રતા છે.

આજના પરમ મંગલકારી અને દિવ્ય દિવસે આપણે આ રૂડો સંકલ્પ કરીએ છીએ કે, અમને અમારાં પણાના ભાવમાંથી પાછા વળવાની જાગ્રતતા આપજો અને અમને આપની પ્રભુતાના ભાવમાં વધારે ને વધારે ડૂબતાં શિખવાડજો, ડુબાડજો, કૃપા કરજો તેવી મંગલ પ્રાર્થના સાથે નવા વર્ષના મંગલ પ્રભાતે આપને સર્વને હૃદયપૂર્વકના ભાવભર્યા જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !